

PY-POST

av
Tore Haga

I artikkelen *Stempler med datobro* i Budstikka nr. 1/2023 nevnte jeg et stempel som jeg hevdet aldri å ha sett annet enn som illustrasjon i NK Postal III. Det var Norges første brostempel, BERGEN BY-*POST, i bruk fra 1878. Det var ikke helt sant, for jeg hadde glemt at jeg hadde sett det også i Carl A. Pihls *Norges byposter og annen norsk lokalpost*. Der er det illustrert som BERGEN PY-*POST, og det er forklart at B en gang, trolig allerede i 1879, hadde fått en liten skade og dermed var blitt P.

Nettopp i denne stand hadde stempelet gitt et avtrykk på det brevkortet jeg fikk tilslaget på og fikk i hus etter at den forrige artikkelen gikk trykken.

Kortet har vært adressert, men navn og adresse er fjernet – kanskje med kjemiske midler, slik at kartongen er praktisk talt intakt, mens adresselinjene for det meste har gått føyken. Baksiden inneholder en henvendelse til en bekjent som ser ut til å være lege, og som ble bedt om, ved neste besøk, å ta med remedier til å rense ørene til onkel (navnet er fjernet), som klaget over redusert hørsel. Også underskriften er fjernet. Kortet har vært montert med lim, og en stor limkladd dekker deler av baksidens tekst. Dette kan sees neste side.

De som er fortrolige med Bergens posthistorie, vil neppe finne noe interessant i det følgende. For meg som relativt nyfrelst på brostempler, er formålet å dele min glede og nye kunnskaper (som nok fortsatt har store huller) med dem som kan enda mindre enn det jeg kan.

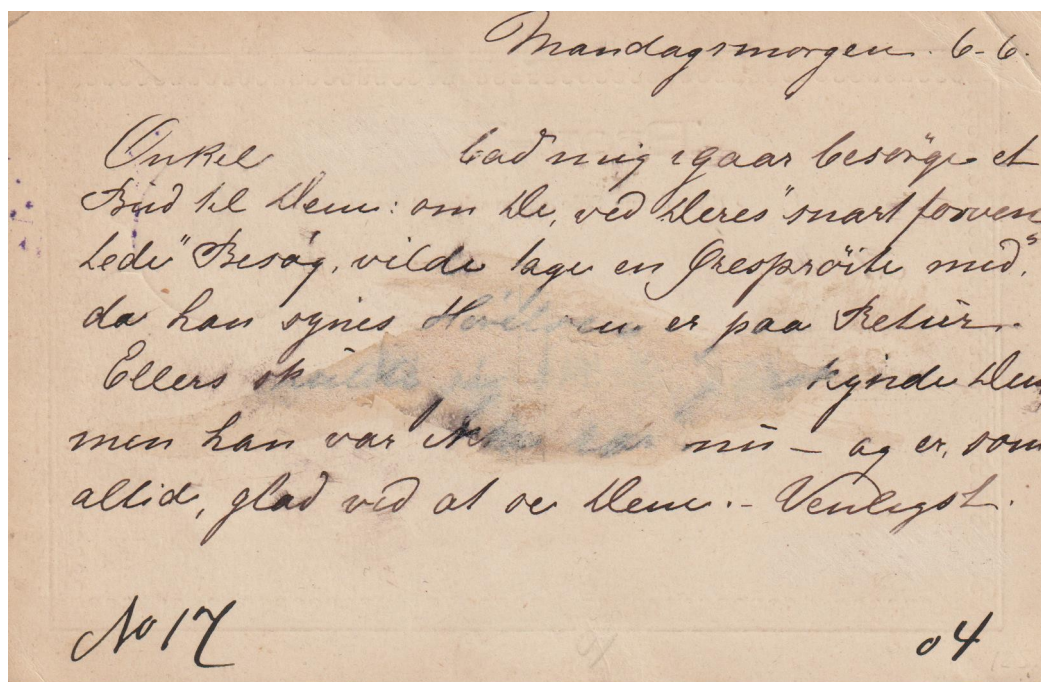
Jeg hadde forgjeves søkt på nettauksjoner etter dette stempelet siden jeg relativt nylig begynte å samle brostempler, og det var helt tilfeldig at jeg fant det et sted med bare én time igjen før avslutning. Jeg kunne ikke forstå at Postal III vurderte det til grad 1, så vanskelig som det hadde vært å finne dette. Høyst trolig ville det ha vært noe lettere om jeg hadde hatt kontakter i Bergen. Det er kanskje også slik at det er lettere å finne på løse frimerker, og at dette har vært medbestemmende for graderingen.

Pihl viser at Bergens byposthistorie er relativt kort. Det første private forsøket skal ha startet i 1865 og opphørte året etter. Et nytt forsøk kom nokså raskt i 1866 og varte i noen år med skiftende eiere, men var nedlagt i god tid før det offentlige åpnet sitt bypostkontor i Bergen 1.9.1878 som en underavdeling av Bergens postkontor. Det skal ha vært i den anledning at BY-POST-stempelet ble bestilt, tilvirket og kom i bruk. Pussig nok er avtrykket som er gjengitt i Postal

III, datert 25 IX 77, omtrent ett år tidligere. Med mindre det er en realitet bak dette, må vi tro at stempelet rett og slett var tilbakestillt for anledningen.

Pihl forteller at stempelet i skadd stand var i bruk til ca. 1892-93, og at det så ble reparert, slik at det igjen ble BY-*POST. Etter hvert ble det brukt nærmest som et hjelpestempel på postkontoret til ut i mellomkrigstiden, hovedsakelig til avstempling av portomerker og frimerker som ble påsatt sendinger som hadde mangler vedrørende porto.

Til slutt vil jeg påpeke en tilsynelatende uoverensstemmelse m.h.t. dato, da kortet på baksiden er datert «Mandagsmorgen 6-6.», mens stempelet er datert 6 IV 87. Skulle det egentlig ha vært 6 VI? Det kan jo se slik ut, for 6.6.1887 var faktisk en mandag, mens 6.4. var en onsdag. I alle fall må det ha vært postlagt om morgenen, siden stempelet viser klokken F 10.

Kilder:

- Norgeskatalogen Postal III.
- Carl A. Pihl; Norges byposter og annen norsk lokalpost. Særtrykk fra NFT. Utgitt 1963.
- Egen samling.